

Gilde SamenSprak

Willy Hilverda

Introductie

In het project Gilde SamenSprak helpen Nederlandstalige gildenmedewerkers allochtonen hun vaardigheid in taal en kennis van cultuur van hun nieuwe vaderland te vergroten. Gilde SamenSprak bestaat uit taalprojecten waarbij informele, persoonlijke bijeenkomsten in of vanuit de huiselijke sfeer plaatsvinden. Het project is een aanvulling op het reguliere taalonderwijs voor volwassenen.

In Zeist is Gilde SamenSprak halverwege 1999 gestart met zes begeleiders.

Na een oproep bij Vluchtelingenwerk en ROC De Amerlanden meldden zich 55 kandidaat-deelnemers aan. Momenteel werken bij Gilde Zeist ongeveer 30 begeleiders aan het SamenSprakproject.

Initiatiefnemers en vrijwilligers

Gilde SamenSprak is een initiatief van het Gilde Nederland. Mensen van 50 jaar en ouder die hun kennis en ervaring aan anderen willen overdragen sluiten zich aan bij een gilde. Ze werken gratis en in informele sfeer. Particulieren, non-profit organisaties en beginnende ondernemers kunnen gebruik maken van hun diensten.

Gilde Nederland is ontstaan, nadat in 1984 in Amsterdam een Gilde was opgericht en daarna enkele lokale gilden. Er ontstond behoefte aan samenwerking. Dit was het begin van Gilde Nederland. Tegenwoordig zijn er zeventig plaatselijke gilden. Bij negen van hen loopt het SamenSprak-project.

Motieven voor de 50-plussers om begeleider binnen Gilde SamenSprak te worden zijn dat men graag wat meer sociale contacten wil en dat men actief betrokken wil blijven bij de Nederlandse samenleving. Ook wil men zich bezighouden met taal of kennis opdoen van andere culturen.

Bijna iedere 50-plusser kan meedoen. Van de begeleiders wordt alleen verwacht dat ze een goede beheersing van de Nederlandse taal hebben, enthousiast en geduldig zijn. Belangstelling voor andere culturen spreekt uiteraard in het voordeel.

In Amsterdam, Zeist en Breda draait SamenSprak al een aantal jaren. Hier zijn ook enkele knelpunten gesignaleerd. Soms is het moeilijk voor begeleiders en anderstaligen om goede afspraken te maken. Dat is geen onwil van de anderstaligen maar vindt zijn oorzaak in de cultuur. Om de begeleiders te ondersteunen in het omgaan met cultuurverschillen worden lezingen op het gebied van interculturele communicatie aangeboden.

Een ander knelpunt was, dat het voor begeleiders soms moeilijk is hun eigen grenzen te stellen. Wil je je alleen bezighouden met conversatie of wil je ook op andere terreinen ondersteuning bieden? Bij de intakegesprekken komen deze vragen tegenwoordig uitgebreid aan de orde.

Omdat de wachtlijst van anderstaligen erg groot is, heeft Gilde Zeist ervoor gekozen de begeleiding van een anderstalige een jaar te laten duren. Voor de begeleiders is het vaak moeilijk om mensen na een jaar weer los te laten. Gilde Zeist is daarom bezig andere activiteiten op te zetten om contacten tussen Nederlanders en anderstaligen te stimuleren.

Profijtgroepen

Gilde SamenSprak levert een bijdrage aan de integratie van anderstaligen in de Nederlandse cultuur. In een persoonlijke, informele sfeer vindt informele taal- en cultuuroverdracht plaats. Voor veel buitenlanders zijn deze informele gesprekken vaak de enige manier om hun nieuwe taal te oefenen. En is de begeleider vaak de enige Nederlander waarmee een regelmatig contact is. Er wordt in of vanuit de huiselijke sfeer Nederlands gesproken over alledaagse onderwerpen. Er wordt dus geen les gegeven. In Zeist worden anderstaligen geworven via het Vluchtelingenwerk en via ROC De Amerlanden.

Draagvlak

Voormalig minister van Bostel die het project financieel ondersteunde noemde de gespreksgroepen een prima aanvulling op inburgeringscursussen. Gemeenten en andere organisaties die verantwoordelijk zijn voor de integratie van allochtonen, zoals Vluchtelingenwerk, hebben veel waardering voor het project. De landelijke media hebben het project ook de nodige aandacht gegeven.

Begeleiding

Het landelijke projectteam van Gilde Nederland biedt de plaatselijke gilden de volgende begeleiding.

Ondersteuning van de projectleiders. Het projectteam begeleidt het gilde bij het voortraject, is desgewenst aanwezig bij het overleg van het plaatselijke gilde met de gemeente en andere instanties, zorgt voor de training van de plaatselijke coördinator en helpt bij het organiseren van introductiebijeenkomsten voor de begeleiders.

Informatie en promotiemateriaal. Dit bestaat uit een handboek met informatie, folders en posters, een bemiddelingsprogramma, een exemplaar van het boek 'Samenspraak' een exemplaar van het spel WAVE (van Forum).

Financiële bijdrage. Gilde Nederland draagt bij aan wervingskosten zoals advertenties. Gilde Nederland kan ook een startsubsidie geven. Maar dan moet er wel zicht zijn op gemeentelijke financiering. De landelijke subsidie is niet bestemd als structurele financiering.

De vrijwilligers die de anderstaligen begeleiden worden ook door de eigen gilden ondersteund. Voor de begeleiders organiseert Gilde Zeist een paar keer per jaar bijeenkomsten waarin ervaringen uitgewisseld worden. Ook organiseert Gilde Zeist regelmatig deskundigheidsbevorderingen, waarin bijvoorbeeld de wettelijke regelingen voor vluchtelingen uit de doeken worden gedaan.

Werkwijze

De vrijwilligers die begeleider zijn binnen het SamenSprak project stellen hun huiskamer open en spreken een aantal maanden of langer Nederlands met leergierige anderstaligen. Iedere belangstellende anderstalige krijgt een uitnodiging voor een intakegesprek. Daar wordt uitgelegd wat wel en niet kan worden verwacht. Er wordt gekeken naar de achtergrond, de behoeftes, de motivatie en het niveau van de Nederlandse spreekvaardigheid.

Voor de begeleiders worden introductiebijeenkomsten georganiseerd. Daar horen de begeleider wat van hen verwacht wordt.

De voorkeuren van de begeleiders staan centraal. Er wordt gezocht naar een geschikte match tussen vrijwilliger en anderstalige.

Begeleiders en anderstaligen worden geworven met folders. Om anderstaligen te zoeken, worden organisaties ingeschakeld die zich bezighouden met integratie van anderstaligen.

Organisatie

Gilde Nederland is een stichting. Bij het secretariaat werken twee kantoorcoördinatoren op vrijwillige basis. Tot november 2004 is een projectleider en

een co-projectleider aangesteld, die de plaatselijke gilden ondersteunt met het opzetten van het project SamenSprak.

Een plaatselijk gilde werkt met coördinatoren. Zij bemiddelen tussen de vrijwillige begeleiders en anderstalige deelnemers. De coördinatoren zijn soms werknemers van de organisatie waarbij een plaatselijk gilde is aangesloten en soms vrijwilligers; dit laatste meestal als het een zelfstandig gilde betreft.

Bij de start twaalf jaar geleden was Gilde Zeist aangesloten bij de Vrijwilligerscentrale. Na twee jaar is men een zelfstandige stichting geworden, met een eigen bestuur. Het project SamenSprak heeft een eigen projectleider. Al het werk bij Gilde Zeist wordt door vrijwilligers verricht. De wens leeft een parttime beroepskracht aan te trekken om de projectleiders te ondersteunen. Momenteel zijn hierover gesprekken gaande met de gemeente Zeist.

Financiën

In 2001 heeft Gilde Nederland, in het kader van het Grote Steden Beleid en Integratiebeleid, een subsidie ontvangen van 567.225,- voor het project SamenSprak. Met de subsidie is Gilde Nederland in de gelegenheid gesteld het project landelijk aan te bieden. Van het geld is onder meer tot november 2004 een projectleider aangesteld. De plaatselijke gilden zoeken financiële ondersteuning bij de eigen gemeentes. Er is niet veel geld nodig om het project op te zetten, het gaat vooral om administratiekosten en kosten voor zaalhuur. De meeste gemeentes zijn bereid het project financieel te ondersteunen.

Gilde Zeist ontvangt structurele subsidie van de gemeente Zeist. Het SamenSprak project wordt niet apart gefinancierd. Wel vraagt Gilde Zeist voor deskundigheidsbevorderingen apart subsidie aan bij de gemeente of bij fondsen.

Ontwikkeling

Het project SamenSprak draait nu bij negen gilden, zeven zijn bezig hun eigen taalproject om te vormen tot een SamenSprak-project. De wens is om begin 2003 twintig SamenSprak gilden te hebben. Er wordt naar gestreefd dat het project in 2004 bij alle plaatselijke gilden draait; ook in plaatsen waar thans nog geen gilde actief is.

Informatie

Brochure 'Gilde Samenspraak. Een uniek taal- en integratieproject.'

Boek 'Samenspraak' een uitgave van Gilde Amsterdam. ISBN 9064163731.

Secretariaat Gilde Nederland

postadres: Postbus 222

3500 AE Utrecht

Bezoekadres: Christiaan Krammlaan 8, Utrecht

Tel. (030) 242 28 41

E-mail gilde.nederland@wanadoo.nl

Website: www.gilde-nederland.nl

of www.seniorweb.nl/gilde

projectleider Gilde Samenspraak: Marieke van

Sprundel, mvensprundel@wanadoo.nl

co-projectleider Gilde SamenSprak: Lilian

Korteweg, lkorteweg@zonnet.nl